
Ballerup Kommune

CVR-nr. 58 27 17 13

2. maj 2018

Revisionsberetning
af 2. maj 2018
vedrørende
årsregnskabet 2017



Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	1
2.	Konklusion på den udførte revision	1
2.1	Den uafhængige revisors revisionspåtegning	1
2.2	Bemærkninger, der skal besvares over for tilsynsmyndigheden	5
2.3	Opfølgning på afgivne revisionsberetninger og -bemærkninger	5
3.	Revisionens formål, udførelse og afrapportering	5
3.1	Formål og ansvar	5
3.2	Revisionens udførelse	6
3.2.1	Risikovurdering og revisionsstrategi	7
3.2.2	Juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision som en integreret løbende proces	7
3.2.3	Drøftelse med ledelsen om besvigelser	8
3.3	Rapportering	8
4.	Den udførte revision	8
4.1	Revisionsplan	8
4.2	IT-sikkerhed	9
4.3	Økonomistyring	11
4.4	Bogføringsprocessen samt økonomisk ledelsestilsyn	11
4.5	Lønninger og vederlag	11
4.6	Områder med statsrefusion	12
4.6.1	Beskæftigelsesområdet	12
4.6.2	Socialområdet	12
4.7	Områder i øvrigt med særlige rapporteringskrav	12
4.8	Revision af balancen	12
4.9	Vurdering af kommunens økonomiske udvikling	13
4.9.1	Målopfyldelse i forhold til vedtaget politik	14
4.10	Juridisk-kritisk revision	14
4.10.1	Lov om kommunernes styrelse	14
4.10.2	Kommunalbestyrelsens/fagudvalgenes beslutninger	14
4.10.3	Bevillingsregler	14
4.10.4	Låne- og deponeringsregler	15
4.11	Forvaltningsrevision	15
4.11.1	Indkøb	15
4.11.2	Kontrol af takstberegning og opkrævning vedr. daginstitutioner	16
4.11.3	Sparsommelighed	16
5.	Uafhængighed	16
5.1	Vores uafhængighed	16
5.2	Ledende revisionspartner(e)	16
5.3	Andre ydelser end lovpligtig revision	17
6.	Sammendrag af kommunikation	17
7.	Afslutning	17

8.	Bilag 1 – Ledelsesnotater og afgivne erklæringer	18
8.1	Oversigt over notater	18
8.2	Oversigt over reviderede og påregnede opgørelser, erklæringer mv.	18

Bilag 2	Redegørelse til ressortministerierne om revisionen af områder, der er omfattet af refusion eller tilskud fra Staten i regnskabsåret 2017	19
Bilag 3	Oversigt over konstaterede fejl og mangler på Beskæftigelsesministeriets, Børne- og Socialministeriet samt Udlændinge- og Integrationsministeriets områder - regnskabsåret 2017	19
Bilag 4	Revisionsberetning vedrørende ansvarsforhold, revisionens omfang og rapportering (<i>Vilkår for revisionsopgaven</i>)	19

1. Indledning

Vi har afsluttet revisionen af årsregnskabet for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017.

Vores revision har ikke givet anledning til forbehold, og vi afgiver således en "blank" påtegning på årsregnskabet for 2017. Vores revision har endvidere ikke givet anledning til en revisionsbemærkning.

Vi henviser til vores redegørelse om ansvar for aflæggelsen af årsregnskabet mv. samt revisionens udførelse og omfang i bilag 4 til denne beretning "Revisionsberetning vedrørende ansvarsforhold, revisionens omfang og rapportering" (Vilkår for revisionsopgaven) af 2. maj 2018, siderne 1 – 5. Revisionen er udført i overensstemmelse med de deri beskrevne principper.

Implementeringen af den nye EU forordning 537/2014 medfører yderligere rapporteringskrav for revisors rapportering til kommunalbestyrelsen i forbindelse med den lovpligtige revision af virksomheder af interesse for offentligheden. Disse yderligere rapporteringskrav omfatter bl.a. en beskrivelse af karakteren, hyppigheden og omfanget af kommunikationen med ledelsen, en beskrivelse af omfanget af og tidsplanen for revisionen samt en bedømmelse af de vurderingsmetoder, der er anvendt for de forskellige poster i regnskabet. Vi har opfyldt nogle af disse yderligere rapporteringskrav i vores revisionsplan for året, der blev fremlagt for og drøftet med ledelsen på mødet den 28. september 2017. De resterende rapporteringskrav er opfyldt direkte i denne revisionsberetning.

Som følge af implementeringen i Danmark af den nye EU forordning omfatter revisionspåtegningen en beskrivelse af centrale forhold ved revisionen. Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved revisionen af regnskabet.

2. Konklusion på den udførte revision

2.1 Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kommunalbestyrelsen i Ballerup Kommune

Revisionspåtegning på regnskabet

Konklusion

Det er vores opfattelse, at regnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

Vi har revideret regnskabet for Ballerup Kommune for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017, der omfatter siderne 17 – 54 og 252 - 254, herunder anvendte regnskabsprincipper, regnskabsopgørelse, balance og noter med følgende hovedtal:

<i>Resultat af ordinær drift</i>	<i>overskud</i>	<i>DKK</i>	<i>212,0 mio.</i>
<i>Resultat af det skattefinansierede område</i>	<i>Underskud</i>	<i>DKK</i>	<i>-2,4 mio.</i>
<i>Aktiver i alt</i>		<i>DKK</i>	<i>4.274,8 mio.</i>
<i>Egenkapital i alt</i>		<i>DKK</i>	<i>2.032,1 mio.</i>

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderlige-

re krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af kommunen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af årsregnskabet for regnskabsåret 2017. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Centrale forhold ved revisionen	Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen
<p>Sociale- og beskæftigelsesmæssige udgifter</p> <p>De social- og beskæftigelsesmæssige udgifter vedrører bl.a. dagpenge til forsikrede ledige, løntilskud til personer i fleksjob, sygedagpenge, seniorjob, hjælp til flygtninge, botilbud, ophold på døgninstitutioner mv.</p> <p>Ud fra vores professionelle vurdering er revisionen af området for de sociale- og beskæftigelsesmæssige udgifter med statsrefusion, det revisionsområde med størst betydning for den finansielle revision, da der er væsentlige udgifter på dette område, som refunderes af Staten. Kommunen er ansvarlig for tilrettelæggelse af forretningsgange og interne kontroller, som sikrer korrekt sagsbehandling af borgernes rettigheder til ydelser, herunder at der udbetales korrekte ydelser, som kan helt eller delvis refunderes af Staten i henhold til gældende love og regler. Vi fokuserede på området, da reglerne på området er komplekse og kræver, at ledelsen i kommunen fastlægger retningslinjer for forretningsgange og sagsbehandling samt overvåger at disse bliver fulgt.</p>	<p>Vi gennemgik og testede væsentlige forretningsgange og relevante interne kontroller på områder med statsrefusion på det sociale- og beskæftigelsesmæssige område samt gennemførte revision af et antal personsager til afdækning af, om der sker en korrekt udbetaling af sociale ydelser med refusion. Vi udførte vores handlinger i henhold til bekendtgørelse nr. 1617 af 15. december 2016 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsafklæggelse og revision på visse områder inden for Børne- og Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Udlændinge- og Integrationsministeriets, Transport-, Bygnings- og Boligministeriets og Undervisningsministeriets ressortområder (revisionsbekendtgørelsen).</p> <p>De detaljerede resultater af vores revision, som ikke har betydning for konklusionen på regnskabet, afrapporteres til kommunen i nærværende revisionsberetning i bilag 2 – 3 inkl. tværministerielle oversigter til Ministerierne Beskæftigelsesministeriet, Børne og Socialministeriet samt Udlændige og Integrationsministeriet.</p>

Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Kommunen har i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. medtaget det af kommunalbestyrelsen godkendte årsbudget for 2017 som sammenlig-

ningstal i årsregnskabet for 2017. Disse sammenligningstal har ikke været underlagt revision.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere kommunens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere kommunen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed. Det er ikke en garanti for, at en revision der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision, og de yderligere krav der er gældende i Danmark samt standarder for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådanne findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugere træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarder for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af kommunens interne kontrol.
- Tager vi stilling til om den regnskabspraksis, der er anvendt af ledelsen er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om kommunens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det

revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at kommunen ikke længere kan fortsætte driften.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Andre Oplysninger end årsregnskabet og revisors erklæring herom

Ledelsen er ansvarlig for Andre Oplysninger. Andre Oplysninger omfatter de øvrige oplysninger i "Årsregnskab 2017", der ikke er omfattet af vores revision jf. konklusionsafsnittet ovenfor.

Vores konklusion om årsregnskabet dækker ikke Andre Oplysninger, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om disse.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse Andre Oplysninger og i den forbindelse overveje, om Andre Oplysninger er væsentligt inkonsistente med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation. Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i Andre Oplysninger, skal vi rapportere om dette forhold.

Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

Erklæring i henhold til anden lovgivning og øvrig regulering

Yderligere oplysninger krævet i henhold til "bekendtgørelse om kommunal og regional revision"

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsberetning til kommunalbestyrelsen.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i bekendtgørelse om kommunal og regional revision.

Vi blev første gang valgt som revisor for kommunen fra og med den 1. januar 2015 for regnskabsårerne 2015, 2016 og 2017. Aftalen er blevet forlænget med 24 måneder til også at omfatte regnskabsår 2018 og 2019.

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ledelsen er også ansvarlig for, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af regnskabet. Ledelsen har i den forbindelse ansvar for at etablere systemer og processer, der understøtter sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at gennemføre juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision af udvalgte emner i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. I vores juridisk-kritiske revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de undersøgte dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. I vores forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er

omfattet af regnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom i denne udtalelse.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

2.2 Bemærkninger, der skal besvares over for tilsynsmyndigheden

I henhold til bekendtgørelse om kommunernes budget, regnskab, revision mv. skal revisionen gøre bemærkninger, hvis den mener,

- at regnskabet ikke er rigtigt, eller at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, ikke er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis,
- at udførelsen af kommunalbestyrelsens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger, som skal besvares over for tilsynsmyndigheden.

2.3 Opfølgning på afgivne revisionsberetninger og -bemærkninger

Vi har påset, at tidligere afgivne beretninger, herunder revisionens bemærkninger, er blevet behandlet af byrådet, og at kommunalbestyrelsen har afgivet besvarelse over for tilsynsmyndigheden.

3. Revisionens formål, udførelse og afrapportering

3.1 Formål og ansvar

Revisionen har til formål at påse:

- at regnskab og årsberetning er rigtigt opstillet på grundlag af kommunens bogføring,
- at regnskab og årsberetning i sin helhed giver et retvisende billede af kommunens samlede økonomiske forvaltning,
- at de af Økonomi- og Indenrigsministeriet fastsatte regler for regnskabsaflæggelse er efterlevet,
- at der er en tilfredsstillende intern kontrol på væsentlige områder,
- at gældende love og forskrifter samt kommunalbestyrelsens beslutninger bliver overholdt,
- at tilsynsmyndighedens godkendelse foreligger til disposition, hvor det er nødvendigt, og
- at kommunalbestyrelsens og tilsynsmyndighedens afgørelser vedrørende eventuelle revisionsbemærkninger for tidligere år er iagttaget således, at disse forhold ikke giver anledning til yderligere bemærkninger.

Det er kommunalbestyrelsens ansvar at godkende budgettet for det kommende år. Borgmesteren skal drage omsorg for, at ingen udgift afholdes eller indtægt oppebæres uden fornøden bevilling, og at udgifter og indtægter bogføres i overensstemmelse med de af Økonomi- og Indenrigsministeriet og kommunalbestyrelsens fastsatte regler.

Gennem regler godkendt af kommunalbestyrelsen er der fastsat bestemmelser om tilrettelæggelsen af de administrative forhold.

Kommunens årsregnskab udarbejdes af administrationen og aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsens godkendelse. Ledelsen har ansvaret for, at årsregnskabet er i overensstemmelse med lovgivningens krav herom, og at forvaltningen foregår på en betryggende måde.

Den økonomiske forvaltning skal ske i overensstemmelse med reglerne i lov om kommunernes styrelse. Dette gælder også form og indhold af årsregnskabet.

Det er ledelsens ansvar at tilrettelægge økonomistyringen på en måde, der er hensigtsmæssig efter kommunens forhold. Dette omfatter også ansvar for en tilrettelæggelse af forvaltningen, økonomistyringen og øvrige registreringer på en sådan måde, at det kan dokumenteres, at midlerne er anvendt i overensstemmelse med forudsætningerne, at de tilsigtede resultater opnås, samt at der sker en løbende overvågning og evaluering af økonomistyringen, rutiner og resultater i øvrigt.

Ansvaret for bogføring og formueforvaltning varetager borgmesteren og administrationen blandt andet gennem etablering af forretningsgange og interne kontroller, der skal sikre, at registreringerne dækker over gyldige transaktioner, og at registreringerne er fuldstændige og nøjagtige. Etablering af forretningsgange og interne kontroller sker endvidere med henblik på at forebygge og opdage eventuelle besvigelser i form af misbrug af kommunens aktiver og bevidste fejlinformationer i regnskabsrapporteringen.

3.2 Revisionens udførelse

Vores revision omfatter:

- *finansiel revision*, som består i at efterprøve om regnskabet er rigtigt, det vil sige uden væsentlige fejl og mangler,
- *juridisk-kritisk revision*, hvor vi vurderer, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger (bevillingskontrol), love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis,
- *økonomisk kritisk revision*, hvor formålet er at vurdere, om de enkelte afdelinger, institutioner og medarbejdere anvender de tildelte midler på en økonomisk hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

Ved den *finansielle revision* er prioriteringen af opgaverne og revisionsområderne bestemt af vores vurdering af risikoen for at fejl opstår, kombineret med den betydning (væsentlighed) eventuelle fejl vil have. Disse vurderinger foretages dels i forbindelse med planlægningen af revisionsåret og dels som en løbende proces ud fra erfaringer indhentet ved den løbende revision af eksisterende forretningsgange og det interne tilsyns- og kontrolmiljø. I vurderingerne indgår også resultater og erfaringer, som indhentes via kommunens interne tilsyn. Den *juridisk-kritiske revision* på udvalgte områder indgår altid som en integreret del af den finansielle revision.

Ved den *økonomisk kritiske revision* vurderer vi på udvalgte områder, om opgaveløsningen sker i overensstemmelse med de opstillede mål og om der administreres på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

I årets løb anvender vi systemrevision, som kombineres med substansrevision (analytisk og detailrevision) i større eller mindre omfang. Systemrevisionen har til formål at efterprøve, om de interne kontroller (forretningsgange) er hensigtsmæssigt og sikkert tilrettelagt og efterlevet. Ved mulige mangler eller manglende efterlevelse af forretningsgange, vil vi gøre kommunens ledelse opmærksom herpå.

Til den afsluttende revision anvender vi fortrinsvis substansrevision. Revisionen udføres i vid udstrækning ved regnskabsanalytiske undersøgelser, hvor det aflagte regnskab og regnskabsforklaringer gennemgås og

vurderes i forhold til budgetterede og bevilgede beløb og de forudsætninger, som ligger til grund herfor. Endvidere indgår afstemninger og efterprøvelse af forvaltningens interne kontrolrutiner i forbindelse med årsafslutningen. Vi har anvendt udtræk fra kommunens økonomisystem til regnskabsanalytiske undersøgelser, stikprøvedtagninger og efterprøvelser af kontoplanrelationer vedrørende økonomiposteringer.

3.2.1 Risikovurdering og revisionsstrategi

Revisionen gennemføres med udgangspunkt i en af os udarbejdet revisionsstrategi. Revisionsstrategien skal sikre, at revisionen fokuseres mod de væsentligste og mest risikofyldte områder af betydning for årsregnskabet.

Baseret på vores drøftelser med ledelsen og vores kendskab til kommunens aktiviteter, kommuner generelt – og forhold i øvrigt, har vi i forbindelse med planlægningen og udførelsen af revisionen identificeret følgende væsentlige områder:

- It-sikkerhed
- Økonomistyring
- Interne kontroller
- Sociale- og beskæftigelsesmæssige områder

Revisionen giver således ikke en fuld sikkerhed for, at alle fejl og mangler opdages, men kun en høj grad af sikkerhed for at væsentlige fejl og mangler i forhold til regnskabs retvisende billede og overholdelse af love, regler mv. opdages.

3.2.2 Juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision som en integreret løbende proces

Juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision omfatter på udvalgte områder, en vurdering af om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis, samt en vurdering af om udførelsen af kommunalbestyrelsens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Områderne i forhold til den udførte revision vil over en flerårig periode i henhold til de nye standarder for offentlige revision ("SOR") omfatte følgende inden for SOR 6 ("Juridisk-kritisk revision") og SOR 7 (Forvaltningsrevision):

SOR 6 - Juridisk-kritisk revision

- a)** Gennemførelsen af indkøb
- b)** Løn- og ansættelsesmæssige dispositioner
- c)** Gennemførelsen af salg
- d)** Myndigheders gebyropkrævning
- e)** Afgørelser om tildeling af tilskud mv.
- f)** Rettighedsbestemte overførsler

SOR 7 – Forvaltningsrevision

- a)** Aktivitets- og ressourcestyring
- b)** Mål- og resultatstyring
- c)** Styring af offentlige indkøb
- d)** Budgetstyring af flerårige investeringsprojekter
- e)** Styring af offentlige tilskudsordninger

For at skabe det nødvendige revisionsbevis for regnskabs rigtighed, finder vi det nødvendigt at foretage og anvende forskellige analyser, nøgletal, udviklingstendenser, sammenligninger samt vurderinger af forretningsgange. Herved udføres automatisk revisionen som en integreret del af de normale revisionshandlinger. Revisionsresultaterne kan således nyttiggøres i en bredere sammenhæng.

Vurdering og efterprøvelse af forretningsgange er efter vores generelle opfattelse, sammen med vurdering af de kontrolmæssige aspekter, udtryk for en løbende vurdering af, om administration og sagsbehandling

foregår på en hensigtsmæssig måde. Forslag til ændringer/justeringer af forretningsgange fremsættes og aftales oftest i den løbende dialog med og rapportering til de administrative ledelsesniveauer.

3.2.3 Drøftelse med ledelsen om besvigelser

Revisor skal i henhold til revisionsstandarderne forespørge ledelsen om, hvordan den øver tilsyn med de aktiviteter og procedurer, ledelsen har iværksat med henblik på at identificere og reagere på risikoen for væsentlige besvigelser i kommunen, samt hvilke interne kontroller ledelsen har implementeret for at forebygge sådanne risici.

Vi skal desuden forespørge ledelsen om, hvorvidt den har kendskab til faktiske besvigelser, der påvirker kommunen, eller om mistanker og beskyldninger herom.

Vi har som led heri med ledelsen drøftet de ledelses- og styringsprocesser, som kommunen har etableret med henblik på at opdage og forebygge besvigelser og fejl. Ledelsen har i denne forbindelse oplyst, at den ikke er bekendt med besvigelser eller mistanker og beskyldninger om besvigelser, som kunne have en væsentlig indflydelse på regnskabet.

3.3 Rapportering

Revisionens indhold og resultater rapporteres i forskellig detaljeringsgrad til henholdsvis det administrative og det politiske niveau.

Til det administrative niveau rapporteres løbende til de enkelte forvaltninger og institutioner. Det sker såvel mundtlig som skriftligt ved notater til ledelsen. Vi søger desuden gennem en konstruktiv løbende dialog med kommunens medarbejdere om konkrete og generelle problemstillinger at medvirke til at forebygge, at der opstår væsentlige fejl.

Rapportering til kommunalbestyrelsen sker i form af beretninger. Eventuelle bemærkninger, som kommunalbestyrelsen skal tage stilling til og besvare over for tilsynsmyndigheder, vil fremgå som bemærkninger i afsnittet *“Bemærkninger der skal besvares over for tilsynsmyndigheden”*.

4. Den udførte revision

4.1 Revisionsplan

Vi har med kommunens ledelse drøftet det indledende omfang og tidsplanen for revisionen, som fremgår af vores revisionsplan for 2017 fremlagt på mødet den 28. september 2017. Revisionsplanen indeholder en beskrivelse af omfanget af vores revision, herunder en oversigt over væsentlige områder som vi har inkluderet i omfanget af revisionen baseret på risiko eller andre faktorer. Revisionsplanen indeholder desuden en beskrivelse af vores revisionsmetode samt den planlagte tilgang til revisionen. Revisionsplanen omfatter derudover vores væsentlighedsvurderinger.

Revisionen er udført i overensstemmelse med revisionsplanen for 2017. Der er ingen væsentlige ændringer i den valgte revisionsstrategi sammenholdt med tidligere år.

Vi har som led i udformningen af vores revision fastsat væsentlighed og vurderet risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet. Vi har desuden undersøgt risikoen for, at ledelsen tilsidesætter interne kontroller, og har bl.a. i den forbindelse overvejet, hvorvidt der har været tegn på manglende uvildighed, som eventuelt kan repræsentere en risiko for væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser.

Omfanget af revisionen er påvirket af vores brug af væsentlighed. En revision er udformet med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl. De betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Vi har på grundlag af vores faglige vurdering fastsat visse kvantitative grænser for væsentlighed, herunder overordnet væsentlighed for regnskabet som helhed, som anført i nedenstående tabel. Sammen med kvalitative overvejelser har dette hjulpet os med at fastsætte omfanget af vores revision samt arten, tidsplanlægningen og omfanget af vores revisionshandling, og med at vurdere effekten af fejlinformationer, såvel enkeltvis som samlet, på regnskabet som helhed.

Overordnet væsentlighed for kommunen DKK 36 mio.

Overordnet væsentlighed for kommunen er et udtryk for, hvornår en fejl der overstiger dette beløb bør rettes i årsregnskabet.

Et overordnet væsentlighed niveau, er ikke et udtryk for, at poster under det fastsatte væsentligheds niveau ikke stikprøvevis revideres, eller i sig selv, ikke kan være væsentlige. Mindre fejl som er under væsentlighedsniveauet vil oftest kunne rettes i efterfølgende periode og årsregnskab, uden at det ændrer på det billede af årsregnskabet som helhed.

Hvordan vi har fastlagt det

1 % af kommunens indtægter fra skatter og generelle tilskud

Begrundelse for anvendt væsentlighedsbenchmark

Revisionen gennemføres med udgangspunkt i en af os udarbejdet revisionsplan og -strategi. Revisionsstrategien skal sikre, at revisionen fokuseres mod de væsentligste og mest risikofyldte områder af betydning for regnskabet som helhed.

Væsentlighedsniveauet er afledt heraf fastsat ud fra den vurdering, at der er mest fokus på kommunes driftsresultat, dvs. samlede indtægter og dermed også samlet forbrug inkl. anlægsinvesteringer.

Områder med højere risiko, det vil sige, hvor der er tale om væsentlig regnskabspraksis og/eller en betydelig grad af vurdering eller skøn, kræver specielle revisionsmæssige overvejelser på grund af karakteren af risikoen, det sandsynlige omfang af eventuelle fejloplysninger samt sandsynligheden for, at risikoen bliver til virkelighed.

Som led heri overvejer vi også såvel kvantitative som kvalitative faktorer i forbindelse med vores vurdering af væsentlighed. Vi vurderer også de parametre, der anvendes af regnskabsbrugerne, til at fastslå det rigtige grundlag for en vurdering af væsentlighed.

Vi identificerer og vurderer risikoen for væsentlig fejlinformation på overordnet regnskabsniveau, og i relation til klasser af transaktioner, saldi og oplysninger.

4.2 IT-sikkerhed

Som led i vores revision af årsregnskabet for Ballerup Kommune for 2017 har vi foretaget en revision af de generelle it-kontroller (ITGCFR), som påvirker regnskabsaflæggelsen.

Et robust it-kontrolmiljø medvirker til at sikre tilgængeligheden og den fortsatte effektivitet af kommunens it-systemer samt pålideligheden af forretningsdata. Dette sker gennem interne kontroller rettet mod fortrolighed, integritet og tilgængelighed af data og systemer. I relation til vores finansielle revision bidrager ITGCFR indirekte til at sikre oplysningerne i årsregnskabet, og ap-plikationskontroller bidrager direkte hertil. Vores primære fokus i it-revisionen er derfor rettet mod integriteten af data og systemer.

Det overordnede formål med vores it-revision er at fastlægge, i hvilket omfang vi kan basere os på virksomhedens systemer og kontroller som en del af vores revision. Dette sker for at kunne udføre dataanalyser og reducere mængden af substansrevision, der skal udføres. Ved vurderingen af it-kontrolmiljøet vedrørende regnskabsaflæggelsen ser vi på det underliggende systemmiljø (databaser, operativsystemer og netværk). Som nævnt nedenfor fokuserer vores it-revision på systemer og processer vedrørende regnskabsaflæggelsen og kan ikke udstrækkes til at omhandle kommunens forretningsprocesser og interne kontroller som helhed.

Ballerup Kommune anvender it-serviceleverandører for systemer vurderet væsentlige for den finansielle revision. En væsentlig del af gennemgangen af de generelle it-kontroller for disse systemer baseres derfor på årlige revisionserklæringer udarbejdet af it-serviceleverandørernes uafhængige revisorer.

For året 2017 har vi gennemgået revisionserklæringer fra it-serviceleverandører vedrørende generelle it-kontroller for perioden 1. januar til 31. december 2017 vedrørende: IT-Forsyningen I/S, Fujitsu A/S vedrørende Managed Services og Prisme økonomi, Silkeborg Data vedrørende SD-Løn, KMD A/S vedrørende generelle ydelser samt generelle it-kontroller vedrørende udvikling og vedligeholdelse for KMD Aktiv og KMD Dagpenge.

På baggrund af den foretagne revision er det vores vurdering, at de generelle it-kontroller hos Ballerup Kommune, der udføres af kommunens egne ansatte, isoleret set er på et *tilfredsstillende niveau*.

Vores samlede vurdering af de generelle it-kontroller hos Ballerup Kommune er dog alene på et *acceptabelt niveau*, som følge af forholdene hos IT-Forsyningen I/S, vurderet ud fra følgende skala: Ikke-tilfredsstillende, acceptabel, tilfredsstillende og meget tilfredsstillende.

Vores revision viser, at der fortsat er enkelte områder af de generelle it-kontroller, der bør styrkes, før de kan anses for fuldt ud tilstrækkelige og effektive, og vi har afgivet anbefalinger til kommunens administrationen til styrkelse af sikkerheden.

Vi har ved vores revision observeret, at kommunen ikke har udarbejdet en formel risikovurdering af it-anvendelsen men har igangsat arbejde hermed.

Særligt vedrørende de generelle it-kontroller hos IT-Forsyningen I/S bør kommunen fortsat have et øget fokus. Det fremgår af revisionserklæringen af 16. april 2018 for IT-Forsyningen I/S, at der tages forbehold på en række områder, hvor kontrollerne ikke har været tilstrækkelige. Dette omfatter bl.a.:

- opsætning af logs og overvågning ej afstemt med de deltagende kommuner, da der ikke er fastsat retningslinjer for niveauet af logning.
- opfølgning på logs er ikke funktionsadskilt
- manglende procedurer for sikring af identifikation og overholdelse af relevante bestemmelser, regulering og kontraktlige forpligtelser. Der er i løbet af 2017 udarbejdet retningslinjer hos IT Forsyningen til sikring heraf, der dog ikke har været gældende i hele 2017.
- manglende kontrol som sikrer at informationssikkerhed er implementeret og drives i overensstemmelse med organisationens politikker og procedurer

IT-Forsyningen har ifølge det oplyste iværksat tiltag til udbedring heraf. De anførte forhold skal udbedres af IT-Forsyningen, men vi anbefaler at kommunen tager dialog herom for at sikre at relevant opfølgning bliver foretaget.

Som følge af Ballerup Kommunes afhængighed af et robust it-kontrolmiljø anbefaler vi, at ledelsen kontinuerligt har opmærksomhed på cybersikkerhed til sikring af, at Ballerup Kommune kan imødegå de fortsat stigende trusler fra cyberkriminalitet samt imødekomme de øgede regulatoriske krav og forventninger fra kunder og andre interessenter.

4.3 Økonomistyring

Kommunens økonomistyringspolitik tager udgangspunkt i bilag til økonomiregulativet ”regelsæt for mål og rammestyring” samt bemærkninger i bemærkningerne til kommunens budget.

Bevillingsniveauet i Ballerup Kommune bygger på en rammeinddeling, som er underlagt udvalgsniveauet.

Det betyder, at de politiske udvalg er ansvarlige for den samlede bevilling på udvalgsområdet fordelt på bevillingsrammer. Udvalgene kan således ikke flytte midler rundt mellem udvalgets sektorområder, fx mellem skoler og klubber, også selv om omplaceringerne holder sig inden for den udvalgets samlede ramme.

Dette betyder, at beslutningerne om bevillingsmæssige ændringer i form af omplaceringer mellem og inden for udvalg, samt tillægsbevillinger med kassetræk udelukkende kan besluttes i kommunalbestyrelsen.

Ifølge Ballerup Kommunes Økonomiregulativ skal den budgetansvarlige løbende behandle og vurdere økonomirapporter og dermed give direktørområderne mulighed for at kunne holde udvalgene orienteret om budgetternes overholdelse, således at direktøren kan løfte sit samlede budgetansvar.

4.4 Bogføringsprocessen samt økonomisk ledelsestilsyn

Ved revisionen af 2016, blev det konstateret, at der ikke var foretaget ledelsestilsyn inklusiv attestation i henhold til de fastsatte retningslinjer for alle centrene. Det blev ligeledes vurderet, at Økonomiregulativet og tilhørende bilag vedrørende retningslinjerne for ledelsestilsynet var meget overordnet og af generel karakter.

Ved vores gennemgang i 2017 er det konstateret, at Ballerup Kommune har igangsat en proces, hvor der foretages en mere struktureret gennemgang af de foretagne ledelsestilsyn, samtidig med at der sker en opfølgning, såfremt det konstateres, at der ikke foretages ledelsestilsyn i henhold til retningslinjerne.

I henhold til Ballerup Kommunes interne retningslinjer, skal ledelsestilsynet foretages rettidigt hver måned. Vi har ved vores gennemgang af området konstateret, at der er ledelsestilsyn, der ikke er udført i henhold til retningslinjerne, idet i de ikke er foretaget hver måned.

Vi er blevet oplyst om, at administrationen ved den kommende opdatering i foråret 2018 af økonomisystemet PRISME, vil udarbejde mere konkrete og detaljerede retningslinjer for ledelsestilsyn og attestation indeholdende bl.a. minimumskrav samt procedurer for opfølgning ved manglende udførsel.

4.5 Lønninger og vederlag

Vi har gennemgået processen for lønområdet for at påse, at den er hensigtsmæssig og betryggende i kontrolmæssig henseende. Vi definerer lønprocessen som oprettelse og ændring af lønmodtager, dagpengerefusioner samt sikring af, at den udbetalte løn er korrekt.

Vi har stikprøvevist testet personalesager med det formål at efterprøve, om gældende regler og overenskomster i forbindelse med lønudbetaling efterleves. Udsnittet af sager er fordelt på forskellige overenskomstområder. Herudover har vi gennemgået aflønning til politikere og den daglige ledelse.

Det er vores opfattelse, at processer - og hermed også kontrolmiljøet - er hensigtsmæssige og betryggende. Det er vores vurdering, at lønninger udbetales i henhold til gældende overenskomst, aftaler mv. samt at administrationen af området i øvrigt er betryggende.

4.6 Områder med statsrefusion

Der er særlige krav til revisionen af områder med statsrefusion samt for rapportering til ressortministerierne herom. Dette fremgår blandt andet af Bekendtgørelse om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision på visse områder inden for Børne- og Socialministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Udlændinge- og Integrationsministeriet, Transport-, Bygnings- og Boligministeriet og Undervisningsministeriets ressortområder.

Med dette udgangspunkt har vi revideret alle væsentlige områder, som er omfattet af statsrefusion og tilskud, jf. bilag 2 - 3 til denne beretning "Redegørelse til ressortministerierne om revisionen af de sociale, beskæftigelses- og sundhedsmæssige områder, der er omfattet af ordninger om refusion eller tilskud fra Staten vedrørende regnskabsåret 2017", samt "Oversigt over konstaterede fejl og mangler på Beskæftigelsesministeriet, Børne- og Socialministeriet og Udlændinge- og Integrationsministeriets områder - regnskabsåret 2017".

4.6.1 Beskæftigelsesområdet

På baggrund af de samlede resultater af vores revision af de gennemgåede områder i Ballerup Kommune, er det vores vurdering, at sagsbehandlingen og den daglige administration af de områder, som varetages af Beskæftigelsesområdet, og som har relation til de beskæftigelsesmæssige områder i Ballerup Kommune, som helhed har været varetaget hensigtsmæssigt og betryggende i regnskabsåret 2017.

Det er vores vurdering, at man som helhed lever op til lovgivningens og ministeriernes bestemmelser og vejledninger, og vi har ved gennemgangen ikke konstateret udbetaling af uforenelige ydelser.

4.6.2 Socialområdet

På baggrund af de samlede resultater af vores revision af de gennemgåede områder i Center for Børne- og Ungerådgivning og Center for Social og Sundhed, er det vores vurdering, at sagsbehandlingen og den daglige administration af de specialiserede områder som helhed administreres hensigtsmæssigt og betryggende, ligesom det er vores vurdering, at man som helhed lever op til lovgivningens og ministeriernes bestemmelser og vejledninger for dette område.

4.7 Områder i øvrigt med særlige rapporteringskrav

Vi har foretaget en revision af et antal specialopgørelser og indberetninger, hvortil knytter sig en række krav til revisionens udførelse og rapportering.

Der henvises til bilag 1 - "Afgivne erklæringer", samt bilag 2 - "Redegørelse til Ressortministerierne om revisionen af områder, der er omfattet af refusion eller tilskud fra Staten i regnskabsåret 2017".

4.8 Revision af balancen

En meget væsentlig forudsætning for korrekt regnskabsaflæggelse er, at samtlige statuskonti er afstemt inden regnskabet lukkes. Herved sikres det, at årets status, drift, refusion og anlæg m.v. bliver retvisende, idet eventuelle fejlregistrerede beløb, manglende refusionsanmeldelser m.v. bliver bogført i det korrekte regnskabsår.

Formålet med revisionen af statusafstemninger er at skabe sikkerhed for:

- at alle statuskonti er undergivet afstemning,
- at der udøves ledelsestilsyn med afstemning,
- at saldoen på kontiene kan specificeres og dokumenteres,
- at der kun henstår poster på status ultimo, som er valide, dvs. at der foreligger tilstrækkelig dokumentation for tilstedeværelse og værdisætning af såvel aktiver som forpligtelser,
- at der ikke henstår poster på status, som burde have været overført til regnskabsopgørelsen,
- at der ikke henstår poster af ældre dato, hvor der burde have været taget stilling til afskrivning, samt
- at der er sikret fuldstændighed i registreringerne i forhold til eksternt dokumentationsmateriale.

Revisionens gennemgang har omfattet et udvalg af konti inden for de af Økonomi- og Indenrigsministeriet udmeldte obligatoriske opdelinger af aktiver og passiver.

Vi har bl.a. påset, at egenkapitalen er fordelt, registreret og klassificeret korrekt i henhold til Budget- og Regnskabssystemets regler samt at der er redegjort for egenkapitalens udvikling fra ultimo 2016 til ultimo 2017.

Vi har ved statusrevisionen for 2017 konstateret, at der ikke foreligger dokumentation for foretaget kvalitetskontrol af statusafstemningerne. Vi er blevet oplyst, at denne kvalitetssikring ikke er foretaget på baggrund af, at den kommende opdatering af økonomisystemet og dette er derfor prioriteret til sommeren 2018.

Vi vurderer at manglende kvalitetssikring af statusafstemninger pr. 31. december 2017 medfører forhøjet risiko for fejl i årsregnskabet. Vi anbefaler, at der løbende foretages kvalitetskontrol af kommunens afstemninger af balanceposter og at dette som minimum udføres årligt pr. 31. december.

Vores gennemgang af kommunens balancekonti har vist, at den underliggende dokumentation ikke i alle tilfælde er selvforklarende. Manglende underbyggende dokumentation øger risikoen for, at der ikke er foretaget en korrekt og fyldestgørende afstemning. Vi anbefaler at, at kommunen fremadrettet sikrer, at den nødvendige underliggende dokumentation er selvforklarende.

Vi er oplyst, at der er i 2018 er planlagt undervisning i gode afstemningsprocedure.

4.9 Vurdering af kommunens økonomiske udvikling

Vi har overordnet vurderet kommunens økonomiske udvikling i perioden fra 2016 til 2017. I den økonomiske politik for Ballerup Kommune fremgår det bl.a.:

- Ballerup Kommunes ultimolikviditet skal i 2017 udgøre mindst DKK 100 mio.
- Gælden nedbringes med DKK 50 mio. over perioden 2014-2017

I forhold til den økonomiske politik har vi opstillet nedenstående nøgletal:

(DKK mio.)	2014	2015	2016	2017	Budget 2017
Resultat af ordinær drift	188	305	188	212	133
Skattefinansierede anlægsudgifter (excl. Jordforsyning)	-118	-105	-208	-214	263
Jordforsyning (budget)	-	-	-	-	-
Skattefinansieret resultat	70	200	-20	-2	-130

Afdrag på lån	-46	-50	-43	-45	- 46
Låneoptagelse	19	19	19	27	27
Resultat efter afdrag og låneoptagelse	43	169	-44	-20	-149
Gennemsnitlig likviditet	371	517	559	235	-
Gennemsnitlig likviditet pr. indbygger (DKK)	7.679	10.721	11.583	13.750	-
Gennemsnitlig likviditet pr. indbygger i alle kommuner - ekskl. hovedstadskommuner (DKK) *	4.731	5.144	5.418	6.138	-
Langfristet gæld pr. indbygger (DKK)	13.517	13.023	12.793	12.341	-

(*) Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets Kommunale Nøgletal

4.9.1 Målopfyldelse i forhold til vedtaget politik

Målsætningen om at gælden over den samlede fireårige budgetperiode skal reduceres er indfriet.

Målsætningen om at den likvide beholdning ultimo minimum skal være DKK 100 mio. er indfriet, idet den likvide beholdning ultimo året udgør DKK 442 mio.

4.10 Juridisk-kritisk revision

Som led i den udførte juridisk-kritiske revision af har vi i set på områderne:

- Lov om kommunernes styrelse
- Byrådets/fagudvalgenes beslutninger
- Bevillingsregler
- Låne- og deponeringsregler
- Politikker- og medarbejderaf lønning og -beskatning (se afsnit 4.4)

4.10.1 Lov om kommunernes styrelse

Lov om kommunernes styrelse fastsætter regler for kommunalbestyrelsen og udvalgenes varetagelse af kommunens anliggender, den økonomiske forvaltning mv.

Vi har ved gennemlæsning af kommunalbestyrelsens beslutningsprotokol samt visse punkter i udvalgenes beslutningsprotokol kontrolleret overholdelse af den kommunale styrelseslov. Vi har endvidere i forbindelse med vores revision eksempelvis stikprøvevis kontrolleret vederlag til byrådet.

Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

4.10.2 Kommunalbestyrelsens/fagudvalgenes beslutninger

I forbindelse med vores revision, eksempelvis lønrevision, årsrevision og forvaltningsrevision har vi stikprøvevis kontrolleret, at beslutninger fra byrådet, økonomiudvalg og de stående udvalg er overholdt.

Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

4.10.3 Bevillingsregler

Driftsregnskabet

I den kommunale styrelseslovs § 40 fastslås det, at *bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen*. Samtidig præciseres det, at foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i

forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, ikke må iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling.

Vi har ved vores revision konstateret, at der er sket bevillingsoverholdelse i forhold til det ajourførte budget for 2017.

Anlægsregnskaber

Ved vores revision af anlægsregnskaber der er afsluttet i 2017 har vi konstateret, at der har været overskridelse af bevillingen på 25 ud af 86 anlægsprojekter.

Det vores vurdering, at der ikke er tilstrækkelig med opfølgning og kontrol med udviklingen anlægsprojekter, og vi anbefaler at kommunen udarbejder procedurer for løbende opfølgning med udviklingen i anlægsprojekterne samt at der indhentes de nødvendige ekstrabevillinger.

Ballerup Kommune oplyser over for os, at der set i lyset af de bevillingsoverskridelser, der er fundet i år, foretager ændringer i de interne procedurer. Ballerup Kommune vil blandt andet sætte fokus på styrkelse af kontrollen med anlægsbevillingerne.

4.10.4 Låne- og deponeringsregler

Ballerup kommunen har i 2017 optaget lån for i alt DKK 27 mio. Lånebekendtgørelsens regler vurderes overholdt. Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

4.11 Forvaltningsrevision

4.11.1 Indkøb

Som et led i den løbende forvaltningsrevision har vi på et overordnet niveau undersøgt, hvorledes indkøbsprocessen er tilrettelagt i forhold til den vedtagne indkøbspolitik i kommunen, således at kommunen opnår den bedst mulige pris og kvalitet på indkøb af varer og tjenesteydelser med anvendelse af færrest mulige ressourcer.

Kommunen har udarbejdet en aktuel indkøbspolitik, og overordnet er der fokus på indkøbsområdet i kommunen.

Ballerup Kommune har i 2017 haft særligt fokus på at få skabt et overblik over kommunens indkøb og anvendelse af indkøbsaftaler, men henblik på at identificere potentialet for øget compliance og/eller besparelser. Kommunens egne analyser viser, at der arbejdes med indkøbsaftaler på tværs i kommunen, men at der også er potentiale for forbedringer på dette område.

En overordnet analyse udarbejdet af kommunen viser endvidere også, at der er en række udestående forbedringsmuligheder i kommunens måling på compliance og besparelsepotentiale. En række af de tiltænkte tiltag for 2017 er endnu ikke fuldt i gangsat. Kommunen har oplyst os om, at der fra 2018 er ansat en leverandørstyrer, der blandt andet skal medvirke til at sikre yderligere fokus på området for at øge aftaleoverholdelse og nedbringe antallet af opfølgningspunkter.

Kommunen har indtil nu, og til brug for den løbende styring, fravalgt indkøbssystemets automatiske udskrivning af compliance-rapporter til indkøbsansvarlige, og har erstattet denne med en dialogbaseret opfølgning på overholdelse af indgåede indkøbsaftaler.

Vi anbefaler, at kommunen øger fokus på dette område med henblik på, at sikre øget styring i forhold til overholdelse af kommunens indkøbspolitik, herunder ved anvendelse af en mere struktureret model for styring og opfølgning på indkøbsområdet.

4.11.2 Kontrol af takstberegning og opkrævning vedr. daginstitutioner

Vi har gennemgået og efterprøvet forretningsgangen for takstberegning på dagtilbudsområdet. Vi har endvidere gennemgået forretningsgangen for administration af økonomiske fripladser efter dagtilbudsloven, herunder ansøgning, bevilling og efterreguleringer.

Det er konstateret, at der ikke sker regulering af skattetekniske fradrag i forbindelse med beregning af fripladser for selvstændige erhvervsdrivende. Skattetekniske fradrag omfatter eksempelvis forhøjede afskrivninger, nedskrivninger og henlæggelser. Vi anbefaler, at det skal vurderes om der skal foretages regulering af de skattetekniske fradrag.

4.11.3 Sparsommelighed

Sparsommelighedsaspektet er udtryk for, hvorvidt kommunen anvender relevante ressourcer til løsningen af de kommunale opgaver, og hvorvidt kommunen fremskaffer disse efter en afvejning af pris og kvalitet.

Udover at have specielt fokus på udgifter til indkøb vurderer vi løbende, i forbindelse med vores revisionsgennemgang af de enkelte områder, hvorvidt sparsommelighedsaspektet har været med i overvejelserne omkring den kommunale opgaveløsning.

Vores vurdering sker på baggrund af en bred gennemgang, som dækker fra vedtagne politikker, bilagsgennemgang, vurdering af forretningsgange og opfyldelse heraf, anvendelse af personaleressourcer mv.

Ud fra vores gennemgange af arbejdsprocesser i enkelte centre, budget- og budgetopfølgingsprocedurer samt bilagsgennemgang er det vores vurdering, at Ballerup Kommune generelt vurderer sparsommelighedsaspektet i forbindelse med de enkelte opgaveløsninger. Vi anbefaler dog styrkelse af dette og henviser til afsnit 4.11.1 ovenfor.

5. Uafhængighed

5.1 Vores uafhængighed

PwC er uafhængige af kommunen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de etiske krav, der er relevante for vores revision af regnskabet i Danmark. Vi har desuden opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til IESBA's Etiske regler.

PwC har omfattende systemer til sikring og overvågning af, at PwC's uafhængighedspolitik overholdes, både for PwC som helhed og for de enkelte medarbejdere. PwC's uafhængighedspolitik og -systemer omfatter bl.a. et centralt, internationalt register over værdipapirer underlagt begrænsninger som følge af, at PwC udfører erklæringsydelser for de pågældende kunder. Endvidere har PwC implementeret et internationalt forespørgsels- og godkendelsessystem, der er tilrettelagt med henblik på at sikre, at ydelser til revisionskunder gennemgås og godkendes af den ledende revisionspartner for at sikre, at vi kan og må påtage os at udføre disse ydelser. PwC har endvidere en politik for indhentelse af uafhængighedserklæringer fra vores partnere og medarbejdere, der deltager i erklæringsopgaver.

5.2 Ledende revisionspartner(e)

Følgende partner er omfattet af begrebet ledende revisionspartnere i henhold til EU's revisorforordning:

- Jesper Møller Langvad

5.3 Andre ydelser end lovpligtig revision

Der har ikke været udført andre opgaver i 2017 end lovpligtig revision.

6. Sammendrag af kommunikation

Vores deltagelse i møder og anden kommunikation som led i revisionen fremgår overordnet af revisionsplanen.

Vi har bl.a. i forbindelse med revisionen deltaget i møder med ledelsen og administration den 28. september 2017 samt 5. og 6. april 2018. På disse møder har vi drøftet planlægningen og forløbet af samt konklusionen på revisionen.

Derudover er der i løbet af revision en afgivet en række notater, hvor der i tilknytning til også er afholdt relevante møder. Der henvises til afsnit 8.1.

7. Afslutning

I forbindelse med revisionens afslutning indhenter vi ledelses underskrift på en regnskabsberetning omhandlende regnskabsaflæggelsen og fuldstændigheden af såvel regnskabsmaterialet som øvrige informationer, der kan have indvirkning på regnskabet.

I henhold til EU's revisionsforordning skal vi oplyse, at vi har modtaget alle de oplysninger, der er anmodet om.

København, den 2. maj 2018

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab



Jesper Møller Langvad
statsautoriseret revisor

8. Bilag 1 – Ledelsesnotater og afgivne erklæringer

8.1 Oversigt over notater

I forbindelse med vores revision har vi afgivet følgende ledelsesnotater/rapporter:

- Notat vedrørende lønrevision af 26. januar 2018
- Notat vedrørende løbende revision af 5. april 2018
- Notat til Center for Børne- og Ungerådgivning af 24. januar 2018
- Notat til Center for Social- og Sundhed af 22. januar 2018
- Notat vedrørende beskæftigelsesområdet af 22. marts 2018

8.2 Oversigt over reviderede og påtegnede opgørelser, erklæringer mv.

Vi har revideret og afgivet erklæringer vedrørende følgende:

Tilskuds- og projektrengskaber:

- Projektrengskab vedrørende ”Opsporing af indsats for fysiske inaktive skolebørn, med fokus på trivsel og overvægt”,
- Projektrengskab vedrørende ”Inkluderende læringsfællesskaber læring, udvikling og trivsel”,
- Projektrengskab vedrørende ”Samtaler og Indsatser der modvirker langtidsledighed 2015-2017”,
- Projektrengskab vedrørende ”Værløseruten, Supercykelsti”,
- Projektrengskab vedrørende ”Ring 4-ruten, supercykelsti”,
- Udbredelse af behandlingsmodeller til unge med misbrug”,
- Samlet indsats målrettet unge hjemløse og unge i risiko for at blive hjemløse

Øvrige erklæringer:

- Dansk Vestindien i Ballerup,
- Musikteater Baltoppen,
- Momserklæring for 2017,
- EGU indberetningsskema 2017,
- Valborg Hansen Mindelegat,
- Erklæring om opgørelse over udgifter i forbindelse med børneteater og opsøgende teater,
- Indsatsplanlægning 2012-2016
- Erklæring 1297
- Ballerup Museums Fond
- Erklæring om opgørelse over uhævede feriepenge for:
 - Ballerup Kommune feriefond
 - Center for Tandregulering
 - Familieplejen
 - Grantoftegaard
 - IT- forsyningen
 - Målevgård

Bilag 2 Redegørelse til ressortministerierne om revisionen af områder, der er omfattet af refusion eller tilskud fra Staten i regnskabsåret 2017

Der henvises til særskilt dokument.

Bilag 3 Oversigt over konstaterede fejl og mangler på Beskæftigelsesministeriets, Børne- og Socialministeriet samt Udlændinge- og Integrationsministeriets områder - regnskabsåret 2017

Der henvises til særskilt dokument.

Bilag 4 Revisionsberetning vedrørende ansvarsforhold, revisionens omfang og rapportering (*Vilkår for revisionsopgaven*)

Der henvises til særskilt dokument.